

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ HUỆ

**NHÀ MÁY NHIỆT ĐIỆN PHẢ LẠI
(GIAI ĐOẠN 1980-2010)**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC LỊCH SỬ

Thái Nguyên – Năm 2012

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ HUỆ

**NHÀ MÁY NHIỆT ĐIỆN PHẢ LẠI
(GIAI ĐOẠN 1980-2010)**

CHUYÊN NGÀNH: LỊCH SỬ VIỆT NAM

MÃ SỐ: 60.22.54

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC LỊCH SỬ

Người hướng dẫn khoa học: T.S. Nguyễn Xuân Minh

Thái Nguyên – Năm 2012

LỜI CẢM ƠN

Tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc nhất đến T.S Nguyễn Xuân Minh, người thầy nhiệt tình chỉ bảo, trực tiếp hướng dẫn tác giả trong suốt quá trình thực hiện luận văn.

Đồng thời tác giả cũng chân thành cảm ơn các thầy, cô giáo trong khoa Lịch sử trường Đại học sư phạm Thái Nguyên, Trung tâm học liệu Đại học Thái Nguyên, Trường THPT Mạc Đĩnh Chi- Nam Sách- Hải Dương....đã chỉ bảo tận tình, động viên khích lệ tác giả trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Tác giả cũng xin cảm ơn, Thư viện tỉnh Hải Dương, Sở nông nghiệp và phát triển nông thôn tỉnh Hải Dương, Sở Công thương tỉnh Hải Dương, Huyện ủy, Ủy ban nhân dân Thị xã Chí Linh tỉnh Hải Dương, Nhà máy nhiệt điện Phả Lại và các cá nhân đã nhiệt tình giúp đỡ tác giả trong quá trình tìm tài liệu luận văn.

Tác giả xin cảm ơn đến gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã động viên giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Thái Nguyên, ngày 20 tháng 4 năm 2012

Tác giả

Nguyễn Thị Huệ

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu, kết quả nêu trong luận văn này là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả

Nguyễn Thị Huệ

MỤC LỤC

	Trang
Trang bìa phụ	i
Lời cảm ơn	ii
Lời cam đoan.....	iii
Mục lục.....	iv
MỞ ĐẦU	5
Chương 1. SỰ RA ĐỜI NHÀ MÁY NHIỆT ĐIỆN PHẢ LẠI (1980 – 1982)	10
1.1. Sự cần thiết của việc xây dựng Nhà máy nhiệt điện Phả Lại	10
1.2. Những điều kiện đảm bảo cho việc xây dựng Nhà máy nhiệt điện Phả Lại.....	13
TIỂU KẾT	23
Chương 2. QUÁ TRÌNH PHÁT TRIỂN NHÀ MÁY NHIỆT ĐIỆN PHẢ LẠI (1982 – 2010)	24
2.1. Trong giai đoạn 1982 – 1985.....	24
2.2. Trong giai đoạn 1986 - 1995.....	31
2.3. Trong giai đoạn 1996 - 2005.....	33
2.4. Trong giai đoạn 2006 - 2010.....	37
TIỂU KẾT	52
Chương 3. NHỮNG ĐÓNG GÓP CỦA NHÀ MÁY NHIỆT ĐIỆN PHẢ LẠI	53
3.1. Đối với sự nghiệp xây dựng đất nước.....	53
3.1.1. Về kinh tế	53
3.1.2 Về xã hội	58
3.2. Đối với việc thực hiện các mục tiêu kinh tế - xã hội của địa phương ...	59
3.2.1. Về kinh tế	59
3.2.2 Về xã hội	60
TIỂU KẾT	63
KẾT LUẬN	64
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Ngành điện là một trong những ngành kinh tế trọng yếu của nền kinh tế quốc dân. Sản phẩm chính của ngành điện là điện năng - một nhu cầu không thể thiếu trong sự phát triển của mỗi quốc gia.

Sau ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, thống nhất đất nước, kinh tế xã hội ngày càng phát triển thì nhu cầu tiêu thụ điện năng lại càng lớn. Vì vậy, sản xuất điện năng đã và đang được đẩy mạnh. Bên cạnh việc khôi phục các nhà máy điện cũ, hệ thống các công trình thủy điện và nhiệt điện cũng được Nhà nước đầu tư xây dựng ngày càng nhiều.

Tuy nhiên, trong nhiều thập niên gần đây, tình trạng thiếu hụt nguồn điện ngày càng nghiêm trọng. Ngành Điện thường xuyên không đáp ứng được nhu cầu sản xuất và đời sống của toàn xã hội. Trong bối cảnh đó, Nhà máy nhiệt điện Phả Lại đã được Đảng và Nhà nước đầu tư xây dựng. Trải qua 30 năm xây dựng và phát triển (1980 – 2010), Nhà máy đóng vai trò rất quan trọng trong công cuộc xây dựng, phát triển kinh tế - xã hội, đã cung cấp cho đất nước gần 90 tỉ KW điện. Hiện nay, Nhà máy điện Phả Lại là nhà máy nhiệt điện đốt than lớn nhất trong cả nước với 6 tổ máy có tổng công suất lắp đặt là 1.040 MW và đóng vai trò chủ lực trong việc khắc phục tình trạng thiếu điện.

Mặc dù trong quá trình xây dựng và phát triển gặp nhiều khó khăn, nhưng cán bộ và công nhân nhà máy đã khắc phục để đảm bảo kế hoạch sản xuất. Ngày nay, do nhu cầu phát triển của đất nước, nhà máy có những đóng góp to lớn đối với sự nghiệp công nghiệp hóa - hiện đại hóa đất nước. Những vấn đề đó cần được nghiên cứu một cách nghiêm túc để có giải đáp khoa học. Nghiên cứu quá trình xây dựng, phát triển Nhà máy nhiệt điện Phả Lại còn góp phần nghiên cứu lịch sử phát triển công nghiệp Việt Nam trong thời kì cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Là người con sinh ra và lớn lên trên quê hương Hải Dương, hơn nữa lại là giáo viên giảng dạy bộ môn lịch sử, tôi mong muốn được tìm hiểu quá trình xây dựng và phát triển của Nhà máy. Xuất phát từ lí do trên đây, tôi quyết định chọn vấn đề: *Nhà máy nhiệt điện Phả Lại (Giai đoạn 1980 - 2010)* làm đề tài Thạc sĩ Sử học.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.

Nhà máy nhiệt điện Phả Lại được khởi công xây dựng năm 1980. Đến năm 1982, Nhà máy được thành lập theo Quyết định số 22 ĐL/TCCB của Bộ Điện lực vào ngày 26/4/1982, là doanh nghiệp hạch toán phụ thuộc Công ty Điện lực I. Sau đó, vào tháng 10/1983, tổ máy đầu tiên của nhà máy chính thức được đưa vào vận hành.

Đã 30 năm trôi qua, khoảng thời gian không quá dài nhưng cũng đủ để diễn ra nhiều sự kiện, nhiều biến cố, thăng trầm cho một đơn vị kinh tế, nhưng đến nay vẫn chưa có một tài liệu thành văn nào về lịch sử phát triển của Nhà máy nhiệt điện Phả Lại.

Liên quan đến ngành điện, từ trước tới nay đã có một số công trình được công bố. Năm 1963, đồng chí Lê Duẩn cho ra đời cuốn sách: *Về cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam* (do Nhà Nxb Sự thật, Hà Nội xuất bản). Nội dung cơ bản của cuốn sách bàn về công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa ở nước ta; trong đó đề cập đến tầm quan trọng của ngành điện lực.

Năm 1992, Nhà xuất bản Sự thật phát hành cuốn sách: *Một số vấn đề về công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa* của đồng chí Lê Duẩn, nêu rõ vai trò tiên phong của ngành điện lực, sự cần thiết phải xây dựng thêm nhiều nhà máy nhiệt điện, thủy điện ở các địa phương mà Nhà máy Nhiệt điện Phả Lại là một ví dụ. Nhưng do tính chất lí luận của các tác phẩm đó nên tác giả chỉ dừng lại ở việc nhắc tên, giới thiệu mà không có sự trình bày cụ thể hơn.

Tác phẩm của Phạm Tiến Ba, Trần Nguyên Hợi, Phạm Văn Vi viết năm 1995 với nhan đề: *Bốn mươi năm ngành điện lực Việt Nam* (Nxb Chính

trị quốc gia) là một cuốn biên niên sử về ngành Điện lực Việt Nam. Nội dung sách mang tính tổng kết và khái quát quá trình phát triển của ngành Điện lực qua các giai đoạn phát triển của đất nước, đặc biệt là giai đoạn đổi mới; đồng thời nêu phương hướng và giải pháp để phát triển điện lực từ năm 2000 đến năm 2010, trong đó Nhà máy Nhiệt điện Phả Lại cũng được nhắc đến nhưng không trình bày cụ thể.

Tóm lại, cho đến nay, chưa có một công trình nghiên cứu nào trình bày cụ thể về quá trình xây dựng và phát triển của Công ty Cổ phần Nhiệt điện Phả Lại (tiền thân là Nhà máy Nhiệt điện Phả Lại). Tất cả những tác phẩm được nói đến ở trên mới chỉ giới thiệu những nét sơ lược nhất hoặc chỉ đề cập đến những khía cạnh đơn lẻ. Vì vậy, với đề tài này, tác giả hi vọng sẽ tổng hợp được những vấn đề cơ bản trong khoảng thời gian 30 năm xây dựng và trưởng thành của Nhà máy Nhiệt điện Phả Lại, góp phần làm nên một cái nhìn toàn diện và đa chiều hơn cho những ai quan tâm.

3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu và nhiệm vụ của đề tài

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Nhà máy nhiệt điện Phả Lại.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- Phạm vi không gian : Nhà máy nhiệt điện Phả Lại trên địa bàn phường Phả Lại, thị xã Chí Linh, tỉnh Hải Dương.

- Phạm vi thời gian: 1980 - 2010.

3.3. Nhiệm vụ của đề tài

- Nêu rõ sự ra đời của Nhà máy nhiệt điện và những điều kiện đảm bảo cho việc xây dựng Nhà máy nhiệt điện tại Phả Lại.

- Trình bày có hệ thống quá trình xây dựng và phát triển của Nhà máy.

- Rút ra vai trò của Nhà máy đối với sự nghiệp xây dựng, phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và địa phương.

4. Nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu.

4.1. Nguồn tài liệu

Thực hiện đề tài này, tác giả Luận văn dựa vào các văn kiện Đại hội Đảng; các tác phẩm bàn về công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa; các bài nói và viết của các đồng chí lãnh đạo Đảng và Nhà nước về ngành Điện nói chung, Nhà máy nhiệt điện Phả Lại nói riêng; các báo cáo tổng kết của Nhà máy nhiệt điện Phả Lại được lưu trữ tại phòng lưu trữ của Nhà máy. Các công trình nghiên cứu về ngành Điện đã được công bố cũng là một nguồn tài liệu tham khảo giúp cho tác giả Luận văn hoàn thành đề tài này.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình thực hiện đề tài, tác giả sử dụng phương pháp lịch sử kết hợp với phương pháp lôgic là chủ yếu; phương pháp phân tích, thống kê ... cũng được vận dụng.

5. Đóng góp của Luận văn

- Đây là công trình đầu tiên trình bày có hệ thống lịch sử xây dựng và phát triển của Nhà máy nhiệt điện Phả Lại.

- Góp phần tuyên truyền, giáo dục truyền thống cho đội ngũ cán bộ công nhân Nhà máy.

- Làm rõ vai trò của Nhà máy trong sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

- Dùng làm tài liệu phục vụ công tác giảng dạy lịch sử địa phương.

6. Bố cục của Luận văn

- Ngoài phần *Mở đầu*, *Kết luận*, *Tài liệu tham khảo* và *Phụ lục*, Luận văn được cấu tạo thành 3 chương nội dung:

Chương 1. Sự ra đời Nhà máy nhiệt điện Phả Lại (1980 – 1982)

Chương 2. Quá trình phát triển Nhà máy Nhiệt điện Phả Lại (1982 – 2010)

Chương 3. Những đóng góp của Nhà máy Nhiệt điện Phả Lại